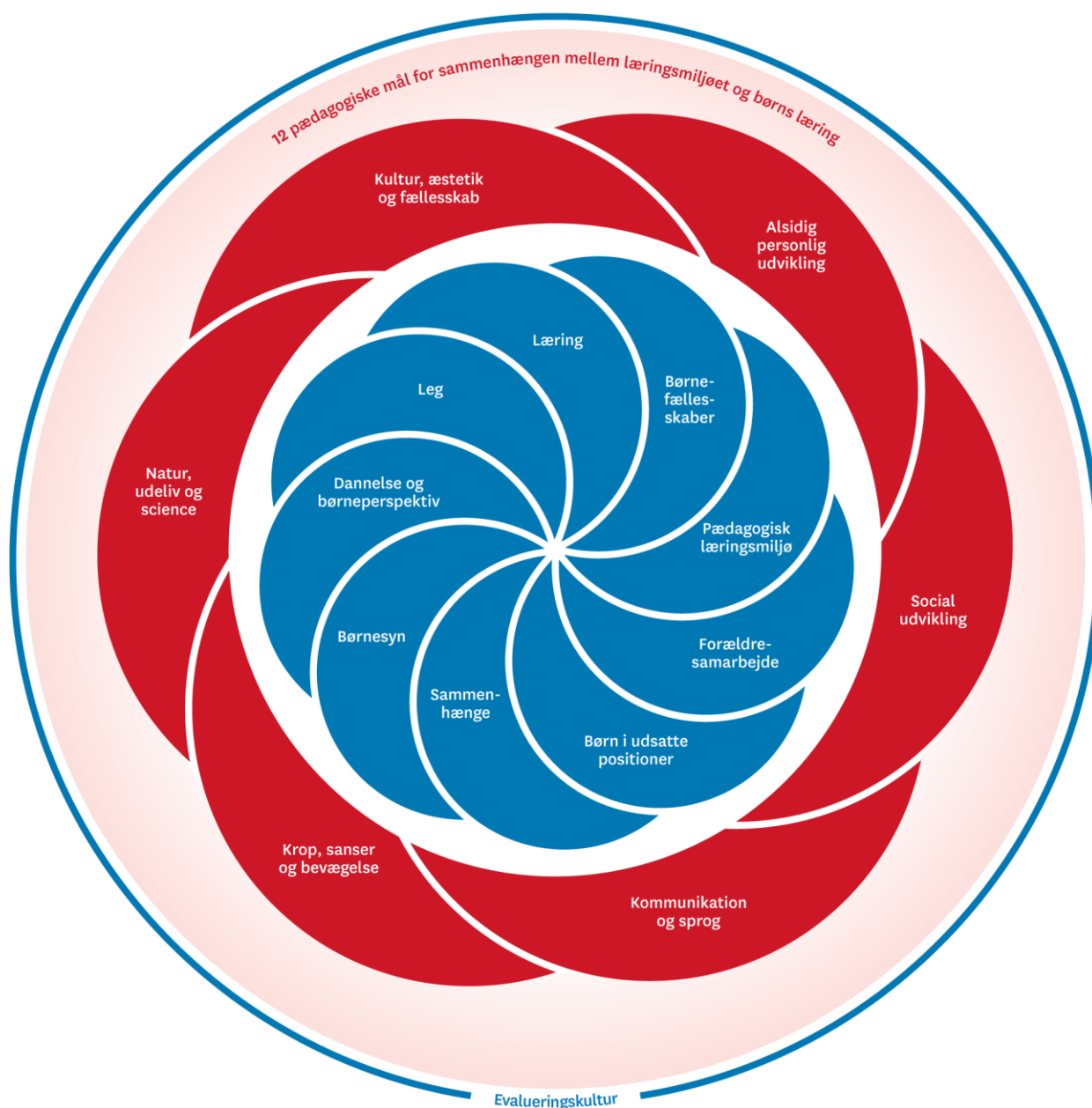

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Bella Luna 2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Læreplanen er blevet til i en proces gennem det sidste år hvor hele personalegruppen har været inddraget løbende og deltaget aktivt både i forhold til det pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer. Processen har været styret af 2 pædagogisk fyrtårne og den pædagogiske leder. Arbejdet er primært foregået på personalelørdag og løbende på de månedlige pædagogisk udviklingsmøder. Derudover har arbejdet med Den styrkede læreplan været et fast punkt på Forældrekontaktudvalgets møder og FKU har konkret bidraget til arbejdet gennem følgende spørgsmål:

Hvor vil vi som forældre gerne samarbejde med personalet, og hvad ønsker vi at få ud af samarbejde i vores dagtilbud?

Hvordan kan personalet invitere os forældre ind i den pædagogiske praksis på en måde, så det giver mening for børnene?

Hvordan kan dagtilbuddene sikre, at vi forældre er aktive i at understøtte et børnefællesskab, der er rart at være en del af?

2022: Justeringerne i denne udgave sker på baggrund af Evaluering af læreplanen 2022, samt at vi er blevet børnehuse med vækstpladser i 2021, nye tiltag i det pædagogiske arbejde samt at vi i børnehaven har ændret vores gruppe opdeling.

Hvem er vi?

Bella Luna er et børnehus med 25 vuggestuebørn og 44 børnehavebørn, vi er 18 ansatte fordelt på pædagogisk leder, pædagoger, pædagogisk assistenter, pædagogstuderende, pædagogmedhjælper og køkkenleder. Vi er en del af område Midtvest, der består af 7 børnehuse og en børnehave med fælles områdeleder.

Bella Luna er fra 2001 og vores hus byder på gode fysiske rammer såvel inde som ude. Vi har et aktivt udeliv både i vores egne haver/legepladser, men vi benytter i høj grad også de skønne naturområder i vores nærområde og Roskilde by.

Huset er bygget som en trelænget gård med henholdsvis vuggestue og børnehave i længerne og et stort fællesrum og åbent køkken i midten. Vi ligger i et område med villaer og rækkehus direkte ud til engområde, så vi har plads, lys og luft omkring os.

Pædagogisk har vi stort fokus på det enkelte barns personlige og sociale udvikling. Det centrale er at alle børn er en del af fællesskabet - dette er både vores faglige daglige fokus, men vi lægger også vægt på i tæt samarbejde med forældrene at de tager del i og føler ansvar for, at børnehuset skal være et rart sted for alle at være.

Vi lægger vægt på et involverende hverdagsliv, hvor der er kobling mellem kost og pædagogik, hvor vi gennem året har fælles temaer/arrangementer for hele huset – hvor selvhjulpenhed og deltagelse er nøgleord og hvor fælles traditioner binder os sammen.

Uddrag af principper for område Midtvest:

Vi ønsker at Områdets 8 dagtilbud skal være præget af et positivt og tillidsfuldt **samarbejde mellem hjem og dagtilbud** for at sikre barnet størst mulig trivsel, omsorg, og respekt.

Vores værdier, kendetegn og principper på områdeplan er:

- Involvering og engagement
- Professionel tilgang med fokus på kerneopgaven
- Fællesskaber både i området og lokalt med plads til forskellighed.

Vi ønsker at **opbygge og understøtte fællesskaber** mellem børn-børn og børn voksne for at styrke social udvikling og læring.

Trivsel, omsorg og respekt: at barnet mødes med omsorg, nærvær og respekt, som forudsætning for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem nære relationer, og så barnet kan indgå i store og små fællesskaber.

Alle voksne i dagtilbuddet er rollemodeller for børnene, både personale, forældre og andre, derfor ønsker vi at man mødes af og med:

Imødekommenhed, gensidig respekt og interesse: forældre og børn skal føle sig velkomne, også når noget svært, og børnene skal opleve gode eksempler på dialog og imødekommenhed mellem de voksne

Kommunikation: god, ærlig, feedback på hvordan barnets dag har været, så barnet understøttes gennem positive relationer mellem de voksne og mellem barn og voksen

Et grundlæggende tillidsfuldt forhold mellem de mennesker barnet omgås, er med til at skabe en stærk forudsætning for at understøtte barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Forældre skal trygt kunne henvende sig til personalet, og få en dialog om barnets trivsel eller få vejledning og guidning om forskelligt, som kan være relevant for den enkelte forælder.

Udarbejdelsen af Læreplanen:

Læreplanen er udarbejdet af personale, ledelse og forældre fortrinsvis i perioden 2019-2020.

Forældrene i Forældrekontaktudvalget (FKU) har været inddraget undervejs via de lokale møder, hvor der har været debatteret konkrete emner i relation til læreplanen.

Områdebestyrelsen har ligeledes drøftet læreplanen undervejs på Bestyrelsesmøder.

På vegne af Områdebestyrelsen Midtvest, Anni Glindorf, områdeleder

Pædagogisk grundlag

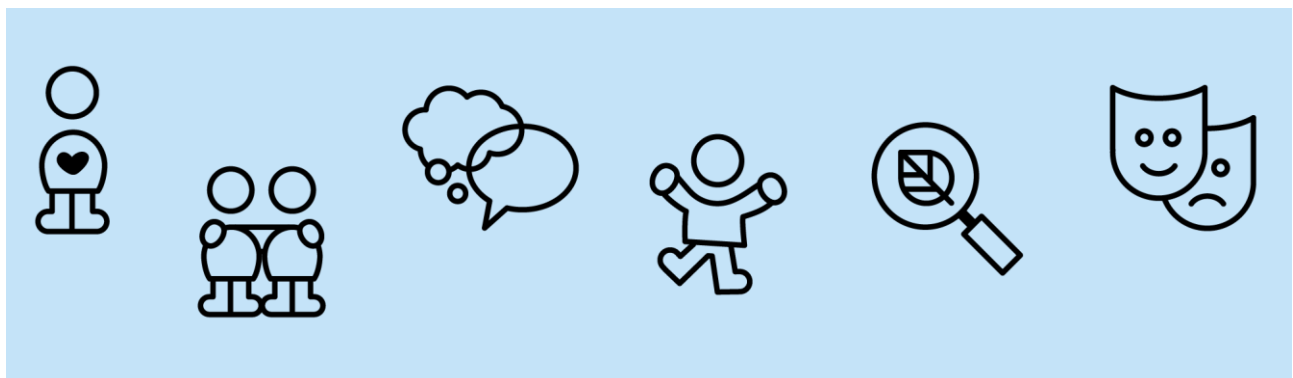

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kende-tegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Det gode børneliv er for os det fælles liv børn og voksne har sammen i en hverdag præget af omsorg, nysgerrighed og den gode stemning med plads til både sjov og alvor, hvor den legende tilgang er omdrejningspunktet i en hverdag med involvering, hvor barnet har mulighed for at påvirke, at udforske og udfordre sig selv i trygge rammer. Vi har fokus på de initiativer, som børnene tager og viser børnene tillid og tro på, at de er kompetente – ved at de oplever, at vi tager dem alvorligt og at de kan se i aktiviteter og artefakta at de har indflydelse i eget liv – det kan være et ønske om en bestemt aktivitet, tur eller at måtte gøre noget sammen med sine venner, der imødekommes. Eks. har børnene mulighed for at gå på værkstedet og lave perler løbende igennem dagen. Vi prioriterer i både vuggestuen og børnehaven at arbejde i mindre grupper, da det giver tid og plads til det enkelte barn og giver gode stærke relationen mellem børn og voksne, hvor vi i højere grad kan udfordre og understøtte det enkelte barn og skabe rammer for at give plads til det små i det store.

Vi ved at medinddragelse og medansvar er et godt udgangspunkt for børns læring samt vigtig læring om at agere i et demokratisk samfund. Hos os tager det bl.a. afsæt i en række praktiske gøremål, hvor børn og voksne i samspil hjælper hinanden med at få hverdagen til at fungere. Vi inddrager børnene og giver dem ansvar der matcher det udviklingsniveau de er på. Det kan være til frokost, hvor der skal hentes og dækkes madvogn, når der skal dækkes bord, ryddes op eller lægges tøj sammen. Det kan være til sove/hvilestund, hvor børnene hjælper med at få madrasser lagt. Vi er optaget af, at børnene i forbindelse med skifte eller sovestund i samspil med den voksne selv tager tøj af og på i det omfang de kan. I børnehaven hjælper store ofte de yngste med at komme godt på plads og blive puttet, indtil den voksne er klar til at overtage. I børnehaven hjælper børn og voksne hinanden med at lave bålmad eller passe vores drivhus og planter. I vuggestuen hjælper børnene med at hente bleer mm. og få fyldt op på badeværelserne. Vi ser, at børnene med guidning og nærvær fra de voksne har stor gavn af at indgå i de daglige rutiner, hvor de får mulighed for at byde ind og deltage i fællesskabet og øve sociale, sproglige og personlige kompetencer. Og på en forpligtende måde er med til at udføre opgaver der er nødvendige for fællesskabet. Alles indsats er vigtig for at vores hverdag bliver indholdsrig og givende, at vi qua det kommer til at føle os betydningsfulde mennesker der både bidrager til og modtager fra fællesskabet.

I vuggestuen er vi stueopdelt på tværs af alder. Til samling ser vi, at de små kan bruge de store som kulturbærere, hvor de optager sociale spilleregler, som de bringer med sig videre. De lærer bl.a. at sidde i rundkreds, vente på tur, få fokuseret opmærksomhed og i takt med at børnene bliver ældre at række hånden op og sige noget højt osv. Vi ser også, at de store børn lærer at vise hensyn til de yngste og vise større tålmodighed over for dem. I børnehaven har vi opdelt børnene i 3 årgangsgrupper, så vi kan målrette de pædagogiske indsatser efter udviklingsniveau og kompetencer, dog er vi meget bevidste om at børnene på tværs

af alder har mulighed for at få fælles oplevelser og skabe relationer. Dette gør vi ved brug af den fælles legeplads, ture på tværs af grupperne, fælles samlinger og fælles temaer over året. Her er der mulighed for at fordybe sig i diverse projekter, som børnene er optagede af. Det kan fx være et fælles tema omkring bæredygtighed i børnehøjde, hvor vi har haft fokus på vand som ressource, hvor børn og voksne i fællesskab har lavet vandbane med fokus på recirkulering, her viser de ældre børn de yngre hvordan vi godt kan lege med vand men at vi skal genbruge det. Dette styrker både den sociale og den personlige udvikling. I vuggestuen arbejder vi i perioder også aldersopdelte om formiddagen for på bedste vis at kunne imødekomme gruppens forskellighed – der er stor forskel på det helt lille barn og f.eks. den 2 åriges behov – hvor det for den lille er nærvær og udforskning af de helt nære rammer som er vigtige, har det større barn behov for at blive udfordret på deres eventyrlyst og nysgerrighed mod at verden er mere end mig – f.eks. at komme rundt i nærområdet og udforske andre legepladser eller skoven.

Vi betragter legen, som en vigtig ramme for børnene at udvikle sig i. Gennem legen ser vi, at børnene oplever og bearbejder deres verden og udvikler deres sociale, personlige og sproglige kompetencer. Når børnene leger ser vi, om den enkelte besidder de nødvendige færdigheder for at begå sig hensigtsmæssigt i relation med andre, eller har brug for hjælp. Det kan fx være i leg i dukkekrogen, hvor vi tydeligt ser en rollefordeling og en legekonstruktion, hvor alle parter skal kunne indgå kompromis, håndtere uenighed og have overblik på legens næste træk, for at den ikke går i opløsning. Legen er med andre ord for os også et observationsrum, som fortæller os rigtig meget om, hvad børnene er optagede af og hvordan deres trivsel er. Børnenes drivkraft er deres nysgerrighed og legende tilgang og i takt med at deres verden udvider sig og deres blik rettes mere og mere ud af henter de inspiration, mod og energi hos de andre børn og voksne. Gennem kontinuerlig fokus på de gode legemiljøer følger vi de behov, som den pågældende børnegruppe har. Det gør at vi kan forandre eller udvide de fysiske legemiljøer om nødvendigt, og skabe de bedste udviklingsmuligheder for børnene. Det kan være, at lave mere gulvplads til konstruktionslege i børnehaven eller i vuggestuen at skabe plads til motorisk udfoldelse, eller at gøre teaterets tøj tilgængeligt, så børnene kan bruge det, når de har lyst og ikke nødvendigvis, når den voksne er med.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Bella Luna skal være et rart sted for alle at være og alle skal mødes af glade og engageret voksne – der rammesætter og sikrer den gode stemning og er gode forbilleder for børnene, da det børnene bliver mødt

med også bliver det de møder verden med. Med respekt for det enkelte barns interesse og udviklings niveau arbejder vi med fleksibilitet i læringsmiljøet, hvor det centrale er at følge børnenes spor, da barnets motivation, interesse og nysgerrighed er afgørende for trivsel og den gode udvikling. Børnene skal opleve, at vi har en grundlæggende tro på dem og deres kompetencer. Vi skal styrke børnene i at træffe valg og derfor skal vores læringsmiljø også rumme muligheder for at sige til og fra – dvs. der er situationer, hvor barnet har mulighed for at vælge om det vil deltage, det kan f.eks. være i en leg eller aktivitet. I vores indretning er der fokus på at her både er plads til det stille og det vilde i vores Tarzan-, pude- eller fællesrum, til det fantasifulde og kreative f.eks. på værkstedet. Vi er opmærksomme på, at der skal være mulighed for fordybende lege i et begrænset område, hvor man kan lege uforstyrret. Det kan være i krogene på stuerne, i diverse grupperum eller i fællesrummet, hvor børnehavebørn kan få lov til at lege få sammen. Den voksne er opmærksom på, hvilket behov der er for det enkelte barn og hjælper med at finde et godt sted. Derudover tillægger vi vores uderum stor betydning både hvad angår fordybelse eller til vildere lege. Her kan børnene finde masser af muligheder for ugeneret at være i fordybelse i fx huler og kroge eller være i bevægelse rundt på hele legepladsen. På legepladsen etablerer vi også dagligt steder, hvor børnene har mulighed for at sidde med mere stille sysler som puslespil, bygge med klodser, tegne eller læse. Vi lægger vægt på et aktivt og varieret udeliv som spænde fra udforskning af krible krable universet, dyrkning og pasning af køkkenhave, indsamling af naturens frugter og bær, blomster mm., fra jord til bord, vi eksperimenterer med elementerne – vand, jord, luft og ild – vi har rig mulighed for vandleg, vi laver ofte bål og gerne mad over bål og til ikke mindst at udforske vores nærmiljø med skov og sø, besøger dyrehold i en fold i nærheden mm.

Vi opdeler os ofte i mindre enheder for at skabe mest mulig nærvær og fordybelse. Vores organisering og inddragelse af børnene i hverdagslivet og tanke om, at vi alle er betydningsfulde for det fælles liv gør at læring er tilstede gennem hele dagen – vi finder lige stor værdi i den strukturerede aktivitet på værkstedet som i det at deltage i at gøre morgenmaden klar eller være med til at rydde op – det er alle processer der er udviklende og dannende for os som mennesker og derfor er vi voksnes tilgang at alle ting skal foregå på en måde, så børnene kan være deltagende og have mulighed for at påvirke.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi lægger stor vægt på et tæt forældresamarbejde, både i det daglige ved aflevering og afhentning, men også ved opstart i institution og løbende gennem hele barnets tid i Bella Luna. Inden børnene starter om det er i vuggestuen eller børnehaven modtager forældrene et spørgeskema om barnets første tid – som også danner ramme for opstartssamtale. Hvert år omkring barnets fødselsdag tilbydes forældrene en samtale om barnets trivsel og udvikling, hvor den fælles ramme for samtalen er Dialogredskabet som giver et samlet billede af barnets trivsel og udvikling. Vi holder forældremøde og fyraftensmøde i forbindelse med skift fra vuggestue til børnehave. Vi har et engageret forældrekontaktudvalg som arrangerer arbejdsldordag og forældrekafeeftermiddage, ligesom at man som forældre kan blive en del af område Midtvest's forældrebestyrelse.

Vi er alle rollemodeller, også forældrene, når de kommer ind i Bella Luna. Børnene skal opleve sig set og mødt positivt, men det handler også om at vi som voksne reagerer på uhensigtsmæssig adfærd, f.eks. hvis man oplever der bliver talt grimt til en, gør man barnet opmærksom på det på en kærlig måde og fortæller, hvilken forventning der er til hvordan vi møder hinanden. Hvis man som forældre synes det kan være grænseoverskridende må man informerer personalet om, at her er en opmærksomhed vi skal tage fat i. Vi forventer at man inkluderer sig i fællesskabet og bakker op omkring arbejdet specielt omkring børnenes mulighed for at indgå i fællesskaber via legeaftaler og følger fødselsdagspolitik udarbejdet i samarbejde med FKU. Vi går i dialog med forældrene om match af børn ift. legeaftaler.

Fra Bella Lunas side arrangerer vi sommerfest for forældre og søskende, Bag for en sag, hvor familien kan købe børnenes bagværk og støtte en god sag, og høstfest særligt for børnenes bedsteforældre.

I det daglige arbejder vi med at skabe gennemskuelighed ift. aktiviteter både ved brug af AULA, der er vores forældre-intra men også via opslag i afdelingerne.

Derudover har vi et konstruktivt samarbejde med FKU. I FKU bliver forældreperspektivet på livet i Bella Luna foldet ud, vi kan drøfte nye tiltag eller ønsker fra forældrene og har i det hele taget sparing om udviklingen af børnehuset.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn kan i løbet af deres vuggestue- og børnehaveliv komme i en udsat position, hvor de i en periode har svært ved at blive en del af fællesskabet med de andre børn og voksne. Da forskning viser at den vigtigste faktor for at børn kan trives, udvikle sig og lære i daginstitutionen er gode relationer til både børn og voksne, er vi meget opmærksomme på at gribe hurtigt ind, hvis vi oplever at et barn isoleres. De voksne har et særligt ansvar da relationen mellem barnet og den voksne er den vigtigste enkeltstående faktor for at hjælpe barnet til trivsel og udvikling.

Hvis et barn kommer til Bella Luna fra en anden institution, vil de i indkøringsperioden stå i en udsat position, idet at barnet er på lettere overarbejde med at lære husets kultur og hverdag at kende, samt skabe relationer til nye børn og voksne. Vi har på baggrund af tidligere erfaringer med børn der er flyttet til Bella Luna fra andre institutioner udarbejdet en procedure for at tage godt imod nye børn og indlemme dem i vores fællesskab. Denne procedure bliver nærmere beskrevet under det psykiske børnemiljø. Vi ønsker at inddrage forældrene i et samarbejde om at hjælpe deres barn til at få en plads i fællesskabet, da vores erfaring er, at jo tættere vi arbejder sammen, jo hurtigere løser barnets udfordringer sig. Vi har også mulighed for at inddrage Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, hvis vores eller forældrenes oplevelse er, at barnets udfordringer ligger ud over en almenpædagogisk indsats. Det kan fx være rådgivning fra en fysioterapeut omkring det hypermobile vuggestuebarn, samarbejde med en talepædagog om et barn med forsinket sprogudvikling eller udtalevanskeligheder, eller rådgivning fra en specialpædagogisk vejleder eller psykolog omkring følelsesregulering eller ekstrem kræsenhed hos et barn.

I Roskilde kommune arbejder vi med et værktøj der hedder Roskilde modellen, som vi bruger vejledende, når vi oplever børn i udsatte positioner eller børn, der mistrives.

Bella Luna er i 2021 blevet børnehus med vækstpladser hvilket betyder, at vi har 3 pladser til børn som har øget behov for specialpædagogisk bistand men hvor man udviklingsmæssigt vurderer, at barnet vil drage fordel af at være i almen området og tage læring og dermed udvikle sig der fra. Det første års erfaring er at det bidrager positivt så vel til det barn som kan have et andet behov end flertallet, men at det også bidrager til alle andre, da børnene oplever større diversitet i at vi mennesker er forskellige og har forskellig forudsætninger og behov. Vi ser stor opmærksomhed, omsorg, hjælpsomhed og rummelighed hos børnene og at de opnår et mere differenceret syn på mangfoldighed og kunne rumme det som en naturlig del af livet, hvilket giver de bedste forudsætninger for en plads i fællesskabet og væk fra den udsatte position. Derudover har samarbejdet med specialpædagog fra PPR været med til at styrke og udvikle vores læringsmiljøer til gavn for alle, det ses f.eks. i tydeligere struktur for børn og voksne, brug af piktogrammer til rammesætning af dagen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Det sidste år inden start i SFO og skole arbejder vi intensivt med børnenes identitet og selvforståelse. Gennem arbejdet med læreplanstemaerne skal barnet få en sikker følelse af "hvem er jeg" og "hvordan kan jeg bidrage til fællesskabet". Dette gøres fx gennem Bæredygtighed i børnehøjde. Vi har et samarbejde med Sønderlundskvarterets gymnastik forening hvor vi deltager i motorik forløb i Springcentret på Kildegården en gang om ugen, men også på ugentlige ture, hvor vi blandt andet går hjem og ser hver enkelt barns hus, besøger kulturelle steder i lokalområdet som biblioteket, rabalderparken og domkirken. Vi har et tæt samarbejde med de nærmeste skoler, som vi besøger i løbet af året til legedage. Vi har også et tæt samarbejde med de andre storegrupper i område Midtvest, hvor vi besøger hinandens legepladser i løbet af året. I foråret tager alle de kommende skolebørn et par dage til Boserupgård Naturcenter, hvor de bliver inddelt i grupper med andre børn der skal gå på samme skole som dem selv, og i slutningen af april har området en fælles afslutningsfest for alle der skal starte i skole. Forældrene inddrages gennem dialoger i hverdagen og vi holder fyraftensforældremøde, hvor vi præsenterer målene for den sidst tids arbejde med gruppen og drøfter forventninger til det gensidige samarbejde med at få gjort børnene så parate som muligt til det kommende skift. Dette møde ligger maj måned som et fælles forældremøde i området med deltagelse fra både dagtilbud og indskoling, og hvor vi den sidste time er sammen afdelingsvis. Derudover tilbydes alle forældre en samtale om deres barn inden skolestart, og er der særlige forhold der gør sig gældende for et barn, inviteres skolen med til denne samtale.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi er flittige brugere af vores nærområde, hvor vi ofte besøger legepladserne hos de andre afdelinger i vores område og rundt omkring i byen.

Vi udforsker forskellige typer af by- og naturområder fx Hyrdehøjsskoven, Kællingehaven og havnen, Sct. Jørgensbjerg mm.

Hele året rundt tager vi især til Boserup skov og Boserupgård, og de sidste år har vi rykket alle børn og voksne i skoven 3 dage om foråret, med base på Boserupgård.

Vi benytter byens forskellige kulturelle tilbud som Børnenes Hus, Domkirken, Roskilde museum, havnen, Ragnarock og Musicon.

Vi har et samarbejde med Sønderlunds kvarterets gymnastikforening, hvor vores ældste børnehavebørn deltager ugentligt i motorisk træning i springcentret på Kildegården.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi har fokus på hvordan vores hus er indrettet og hvilke forskellige muligheder vi får skabt for børnene. Der skal være mulighed for forskellige typer af aktiviteter, både i form af det rummene indbyder til, i variationen af legetøj og aktivitetsmuligheder for forskellige behov, interesser og aldre. Man skal kunne lege uforstyrret, mange eller få sammen og finde plads til både det stille eller det vilde. Vi er meget optaget af at lave opdelinger med forskellige tilbud, så det er tydeligt for børnene, hvad man kan hvor, hvornår og med hvem. Eksempelvis har vi på den ene vuggestue god plads til fysisk udfoldelse med gynge, tumlemadrass og bobbles til at bygge baner af, hvor der på den anden stue er skabt et køkkenmiljø, som indbyder til rolleleg. Der skal være steder, hvor børnene kan lege med og i bevidsthed om, at der er voksne tilgængelige, men der er også mulighed for, at en gruppe børnehavebørn efter aftale kan lege uforstyrret og uden voksne i f.eks. Tarzanrummet eller puderummet Sneglebo. Vores fællesrum ligger i forlængelse af det åbne køkken, og de sidste par år har vores ældste børn haft base der men rummet kan også bruges af resten af huset. F.eks. giver det os fine muligheder for et bevidst arbejde med pædagogik og kost i et tæt samarbejde mellem pædagogisk personale og køkkenleder, der understøtter vores måltidspædagogik som vi har udviklet yderligere på i 1. halvår af 2022. Rummene er fleksible og bliver ændret efter de behov, der er i børnegrupperne.

Det psykiske børnemiljø bygger på den gode stemning, og at det skal være rart for alle at være i Bella Luna med følelsen af at høre til og være betydningsfuld. Den enkelte skal føle sig støttet og udfordret på kærlig og omsorgsfuld vis. Når et barn f.eks. starter i vores børnehave og ikke har gået i vuggestuen i Bella Luna, er vi meget opmærksomme på, hvordan vi tager imod og hjælper barnet i gang med en ny hverdag hos os. Det er vigtigt, at der helt fra start er opmærksomhed på at skabe forbindelse mellem det nye barn og de kommende kammerater. Inden start indhenter vi information hos familien om, hvad barnet er glad for at lege med og har interesse i, og så udvælger vi en mindre gruppe børn, der skal være med til at tage godt imod og hjælpe det nye barn ind i gruppen. Alle børn på stuen inddrages ved at tegne til velkomstbogen, som barnet får den første dag. En gennemgående værdi i Bella Luna er, at her er vi opmærksomme på og tager os af hinanden. Børnene lærer helt fra vuggestuen at have opmærksomhed og kigge på, hvor de kan gøre noget for en anden – den 2-årige hjælper med at trøste eller finde legetøj til den 1-årige. De store børnehavebørn hjælper de mindre med tøj i garderoben, og har et barn brug for trøst på legepladsen ser man, om man kan hjælpe og ellers hente en voksen. Både børn og voksne forholder sig til det som sker omkring dem og handler på det, fordi vi føler et naturligt ansvar for hinanden. Alle vokser af ansvar efter alder og kompetence.

Huset er bygget med store vinduer på stuerne, så man kan følge med i naturens gang udenfor uanset hvor høj man er. Det giver også et naturligt lys på stuerne, som i de mørke måneder suppleres med loftslamper med justerbart lys. Stuerne er indrettet så de inviterer til forskellige typer af leg, uden at de forskellige lege-miljøer kommer til at støde sammen og forstyrre hinanden. I vuggestuen er væggene dekoreret med blandt andet billeder af børnenes familier, og i børnehaven er der fx landkort og bogstaver. På gangene og i fællesrummet hænger der forskellige kreative produkter, som børnene har lavet. I fællesrummet finder man teaterhjørnet med hatte og udklædningsstøj, som er dekoreret med malerier fra eventyr, der er lavet af en

gruppe børnehavebørn i samarbejde med en kunstpædagog. På legepladserne finder man både smukke blomster, duftende krydderurter, frugttræer og køkkenhaver. Overalt arbejder vi løbende med oprydningsskulturer. Vi ønsker at lære børnene både at rydde op efter sin egen leg, men også at give en hjælpende hånd med at rydde op efter andre.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Grundlaget for at børn kan trives, udvikle sig og lære er trygge og nære relationer til de voksne der er omkring dem. De voksne har ansvaret for at møde børnene med ligeværdighed og skabe de gode relationer. I vores pædagogiske arbejde tager vi afsæt i det enkelte barns interesser og understøtter deres initiativer. Barnet skal opleve at det bliver forstået og udfordret til at bevæge sig til dets nærmeste udviklingszone. Når barnet føler sig set og forstået styrker det selvværdet.

I børnehaven ser vi ofte børnene hjælpe hinanden også på tværs af alder, de ældre børn udnytter de kompetencer de har, hjælper og viser yngre børn hvordan ting kan løses – det kan for eksempel være i garderoben, når der skal passes køkkenhave eller i en fælles leg.

I vuggestuen arbejdes der ofte i små grupper, hvor børnene er delt efter alder og kompetenceniveau. Dette giver rum for, at børnene kan afprøve lege og færdigheder som de har iagttaget andre børn være optaget af. De yngre børn vil ofte kopiere, hvad de har set de ældre børn mestre. De voksne skaber fx rum for at de 1,5 årige drenge kan lege køkkenleg, når de større piger ikke er på stuen, og her bliver det tydeligt, at drenge imiterer pigernes leg. Den tid børnene bruger på at observere andre børns leg, giver mod til selv at prøve legen af og eksperimentere når der bliver skabt plads til det. De voksne styrker barnets selvtillid ved at sætte rammen for legen og sætte ord på det der sker.

Gennem arbejdet med måltidspædagogik med fokus på udvikling af børnenes smagskompetencer styrker vi også den alsidige personlige udvikling – børnene får en nysgerrighed og bevidsthed om hvad kan jeg lide og ikke lide, de bliver udfordret på mod og nysgerrighed både i fht. sig selv men også ved at se, hvordan de andre børn agerer f.eks. under måltidet – hvis min ven kan lide noget andet end jeg kan, kunne jeg måske også godt prøve at smage det. Vi arbejder ud fra børnenes nysgerrighed, vi opfordrer til at smage men vi giver det så lidt fokus som muligt, da vores erfaring er, at hvis der er en afslappet og rar stemning uden krav omkring måltidet udfordrer langt de fleste børn sig selv, når de ser hvad der sker omkring dem. Vi har selvfølgelig fokus på at det enkelte får noget mad og hvis der slet ikke er noget af det som serveres det vil spise, finder vi et alternativ som vi ved det kan lide.

De voksne har ansvar for at skabe læringsmiljøer der tilgodeser børnenes forskellige behov. De voksne er rollemodeller og deres energi smitter af på børnene. Der skal være plads til både at søge omsorg hos de voksne, fordybe sig i fælles eksperimenter og tage en rask pudekamp på tværs af alder.

Når børnene gennem hele deres tid i Bella Luna oplever at de bliver forstået og støttet i deres initiativer, styrker det både deres selvværd og selvtillid. Vi ønsker at børn og voksne skal have et fælles liv hvor der er plads til at eksperimentere, frustreres, prøve igen og lykkes. Børnene lærer ikke kun af de voksne men i lige så høj grad af de andre børn og af deres egne initiativer. Lige så vigtigt som det er at blive selvhjulpne, lige så vigtigt er det at lære at have modet til at bede om hjælp og mærke glæden ved at hjælpe andre. Individer har brug for fællesskaber og fællesskaber har brug for individer.

Derfor vil arbejdet med den alsidige personlige udvikling altid hænge tæt sammen med arbejdet med den sociale udvikling, da de fælles oplevelser giver inspiration til at imitere andre og få respons fra sine omgivelser. Dette er med til at man lærer sig selv at kende og kan mærke og regulere sine følelser og sin adfærd i passende overensstemmelse med omgivelserne.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

For at kunne trives i et fællesskab, må barnet udvikle evnen til at aflæse andre børn og voksne og reagere i passende overensstemmelse med sine omgivelser. I vores pædagogiske arbejde er de voksne forbilleder for børnene ved at være nærværende og autentiske i deres respons på børnenes initiativer. De voksne er bevidste om, at deres kropssprog, mimik og sprogbrug hænger tæt sammen med barnets udvikling af empati, da hjernen aktiverer spejlneuroner, der skaber en følelsesmæssig afstemning mellem barnet og dets omgivelser. Det er ligeledes de voksnes ansvar at skabe et læringsmiljø, hvor alle har mulighed for deltagelse og oplever sig som en del af fællesskabet.

I vuggestuen leger en lille gruppe børn en svømmeleg på gulvet på stuen, mens et barn står og iagttager dem på afstand. Den voksne sætter ord på, at legen ser spændende ud og at barnet måske selv har lyst til at lege, at det svømmer. Barnet siger, at så skal det have badetøj på, og den voksne finder noget klæd ud tøj, som kan bruges. De andre børn bliver nysgerrige og vil også have badetøj på. Den voksne hjælper dem med at finde noget brugbart klæd ud tøj, mens barnet, der fik idéen, bliver fremhævet for sin gode idé. Børnene leger nu videre i fællesskab og flytter senere hen i en stor legebil, hvor de leger, at de kører hjem fra svømmehallen.

I børnehaven har et par drenge lavet en parkeringsplads til deres cykler ud af brændestykker, og flere af de jævnaldrende drenge vil gerne være med i legen. Over flere dage udvikles legen, og næsten hele legepladsen bliver bygget om til en kæmpe parkeringsplads til cykler, hvor nogle får rollen som vagt, andre som arbejdsmænd, der skal vedligeholde og bygge om, og andre igen som kunder på parkeringspladsen. Drengene forhandler, laver aftaler og løser små uoverensstemmelser uden de voksnes hjælp. Til gengæld vil drengene gerne vise deres parkeringsplads frem til de voksne, som anerkender deres store arbejde og kreative idéer.

Når de voksne kender det enkelte barn, kan de fremhæve de forskelliges interesser og talenter over for de andre børn, så de får positivt øje på hinanden. Det er de voksnes ansvar at sætte rammen for den gode

stemning, og kommer et barn i en periode til at stå i udkanten af fællesskabet, kan de voksne igangsætte aktiviteter i en mindre gruppe, hvor fokus ligger på at løse en opgave som at skære frugt ud, så børnene får øje på hinandens kvaliteter og alle føler sig som en værdifuld del af fællesskabet.

De voksne er ikke kun opmærksomme på hvordan deres kropssprog og mimik påvirker børnenes udvikling af empati, men i lige så høj grad på hvordan de italesætter børnenes adfærd. Den fortælling, der skabes om et barn, bliver afgørende for barnets selvopfattelse og mulighed for deltagelse i fællesskabet, da fortællingen breder sig som ringe i vandet både blandt børn og voksne. Derfor hænger den sociale udvikling også sammen med arbejdet med sprog og kommunikation, da det er gennem den sproglige udvikling, at man som individ skaber fortællingen om sig selv.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Barnets sproglige udvikling hænger tæt sammen med både udviklingen af dets personlighed og den sociale udvikling. I Bella Luna er arbejdet med sprog og kommunikation en integreret del af alt pædagogisk arbejde gennem hele dagen både i planlagte pædagogiske forløb, hverdagens rutiner og i de børneskabte uformelle læringsmiljøer. Når barnet via sproget kan give udtryk for sine følelser, ønsker og behov, udvikler det selvfølelsen, og når omgivelserne reagerer på barnets sproglige initiativer, understøtter det, at barnet har værdi i gruppen. Relationen mellem barnet og de voksne er afgørende for at skabe et trygt læringsmiljø, hvor de voksne kan hjælpe barnet til at forstå sig selv ved at sætte ord på barnets følelser og handlinger, og hvor barnet har tillid til, at det bliver forstået og rummet, når det ytrer sine tanker.

Vi har igennem flere år deltaget i det landsdækkende Bag for en sag, hvor børnene bager og sælger deres bagværk, og overskuddet fra salget doneres til Børnetelefonen. I vuggestuen vil de voksne gerne bage muffins med de ældste børn. Et af børnene fortæller om citroner, at de er sure. De voksne griber barnets initiativ og beslutter, at der skal bages citrus muffins. Gruppen tager på tur til supermarkedet, hvor børnene får lov at vælge, hvilke citrusfrugter der skal købes med hjem. Hjemme i vuggestuen er børnene med til at skrælle, presse og smage på de forskellige typer af citrusfrugter. De voksne italesætter hele tiden børnenes sanselige oplevelser og spejler deres følelser, når frugten er sur eller sød. På denne måde arbejdes der både med at følge barnets sproglige initiativ og udvide hele gruppens sproglige kompetencer gennem brug af sanserne.

I børnehaven står der bøger frit tilgængelige for børnene flere steder. De voksne holder af at samle en gruppe børn omkring sig med en bog som fælles fokus. Når de voksne læser med børnene, differentierer de tilgangen efter det enkelte barns interesser og sproglige udvikling. De yngste børn er ofte optaget af bogens billeder og vil gerne deltage i at fortælle bogen ud fra billederne. De lidt ældre børn vil ofte høre historien "rigtigt", men inviteres til at bruge fantasien og sproget gennem spørgsmål til handlingen. De største børn kan blive optaget af bogstaverne, og den voksne kan gå på opdagelse i bogen sammen med børnene og finde bogstaver og små ord, som børnene kan genkende. På denne måde understøtter højtlesning i børnehaven både fortælleglæden, udvidelse af ordforrådet og en spirende interesse for selv at lære at læse.

De voksne har ansvar for at skabe et læringsmiljø, hvor alle børn får mulighed for at opleve glæde ved at bruge og lege med sproget på mange forskellige måder. Ved at være rollemodeller, der forklarer betydningen af et nyt ord, bruger sproget til at formidle sjov og alvor, og hjælper barnet med at sætte ord på dets følelser og handlinger, hjælper de voksne barnet til den nærmeste udviklingszone. At arbejde med den sproglige udvikling handler ikke kun om det verbale sprog, men lige så meget om at understøtte og udvikle den nonverbale kommunikation. Nogle børn har stor glæde af at kunne se dagens program via piktogrammer, der hænger på væggen, ligesom børnene i børnehaven kan se hvem der er dagens duks på billeder i garderoben.

Vi er ved at oparbejde en systematik omkring brug af dialogisk læsning til styrkelse af de børn som har behov for en ekstra indsats i fht. den sproglige udvikling. Dette kan foregå individuelt eller i mindre grupper, hvor en historie læst af den voksne danner udgangspunktet for dialog og efterfølgende leg i gruppen.

De sprogansvarlige pædagoger foretager de lovpligtige sprogtests og samarbejder med talepædagog, hvis det vurderes nødvendigt. I det daglige er der et tæt samarbejde med forældrene om barnets sproglige udvikling, fx gennem den dokumentation af de forskellige gruppers aktiviteter via AULA, så forældrene kan spørge ind til barnets dag eller lade sig inspirere til sprogfremmende aktiviteter derhjemme. Forældre er de vigtigste aktører i forhold til at styrke barnets sprogudvikling, børns sprog udvikler sig ofte i ryk, og derfor ser vi ofte at et barns sprog udvikler sig eksplosivt i sommerferien, hvor det har haft god tid og dejlige oplevelser med sin familie. Derfor er det tætte samarbejde med forældrene uundværligt i arbejdet med de sproglige kompetencer. Vi kan introducere til dialogisk læsning og vi har et mindre forældrebibliotek, hvor forældre kan låne bøger med hjem.

Langt de fleste børn holder meget af at kommunikere kropsligt, hvilket hænger sammen med den personlige og sociale udvikling. For at understøtte udviklingen af den kropslige kommunikation, arbejdes der i hele barnets tid i Bella Luna dagligt med krop, sanser og bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Børn er i verden via deres sanser og lærer at forstå og interagere med verden ved at bruge kroppen. I Bella Luna er rummene og legepladserne indrettet, så børnene kan udfordre sig selv og udforske verden både gennem fysisk krævende og mere stillesiddende aktiviteter. De voksne er opmærksomme på at sige mere "ja" end "nej" til børnenes initiativer, og hjælper børnene til at finde et passende sted til både vilde og stille lege. Læringsmiljøet er bygget på den opfattelse, at børnene er kompetente og lærer at mestre mange ting, hvis de voksne giver dem plads og tid til at eksperimentere fx med selv at tage tøj på eller selv at øse mad op ved bordet.

Hver formiddag har vuggestuen morgengymnastik, hvor voksne og børn sammen får pulsen op med sjove danse og øvelser der både styrker den kropslige og musiske fornemmelse. Nogle børn har brug for at kigge på i en periode, inden de springer ud i at deltage. De voksne er bevidste om dette behov og viser at det er fuldt ud acceptabelt ved at italesætte, at det er ok at kigge på, samtidig med, at de viser med deres deltagelse og kropssprog at alle børn er velkomne til at deltage aktivt. Den daglige gentagelse gør aktiviteten genkendelig for børnene, hvilket styrker deres læring. Nogle forældre oplever endda, at deres barn laver øvelserne fra morgengymnastikken derhjemme.

Det meste af dagen i børnehaven er børnene aktive både kropsligt og socialt, men efter frokost skaber de voksne et læringsmiljø af en halv times varighed, hvor børnene kan mærke low arousal svarende til deres udviklingsniveau. Til hvilestunden får børnene mulighed for at mærke kroppen være i ro til stille musik, en

god bog eller en mundtlig fortælling. Når kroppen kommer i ro, får hjernen mulighed for at integrere alle dagens indtryk, hvilket bidrager til børnenes trivsel, udvikling og læring.

Gennem kroppen lærer børnene sig selv at kende både fysisk og følelsesmæssigt. Når barnet er glad, vred eller ked af det sætter de voksne både ord på følelsen og de fysiske reaktioner den fremkalder. Dette hjælper barnet til at lære at regulere sine følelser, men også til at genkende sine egne følelser i andre og udvise empati. På børnehavens legeplads går et barn rundt og fryser om hænderne, fordi det ikke har fået vanter med hjemmefra. Et andet barn registrerer dette og tilbyder at gå ind og hente sine ekstra vanter, så kammeraten ikke skal fryse længere. Genkendelsen af det fysiske ubehag ved at fryse, får det andet barn til at reagere, og fordi børnene er vant til at blive mødt som kompetente og løsningsorienterede individer af de voksne i Bella Luna, er det helt naturligt for barnet at handle til kammeratens bedste.

Et af de bedste læringsmiljøer til at arbejde med kroppen og sanserne er på legepladsen og i naturen, og derfor arbejder de voksne hele tiden på at udvikle idéer til, hvordan de bedst bruger naturen og udelivet til at understøtte børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Udenfor i naturen og på legepladsen møder børnene et læringsmiljø, der inviterer til at være nysgerrig, undersøgende og eksperimenterende. Børnene lærer gennem deres sanser, at der udendørs er en anden ro og mulighed for at lege både vildere og mere fordybet end indendørs. Naturen er altid i forandring og gennem observationer og samtaler med de voksne lærer børnene om årstiderne, dyr og planter. Børn og voksne kan sammen gå på jagt efter smådyr, tage på tur til kælkebakken eller ligge i græsset og se på skyerne der driver forbi.

Hvert forår har hele Bella Luna spire-plante projekt, hvor der bliver sået og plantet både ude og inde. I løbet af sommeren og efteråret bliver der blandt andet høstet tomater, jordskokker, frugt og krydderurter. Hver uge laver de 2 ældste grupper i børnehaven mad på bål på legepladsen, hvor børnene hjælper med at tænde bålet og skære grøntsager til maden. Når børnene er med til at lave mad, taler de voksne med dem om antal, vægt og længde, og på denne måde lægges fundamentet til en begyndende forståelse af science begreber.

Børnehavens ældste børn er ude at gå tur i nærområdet, da et par børn finder noget skrald på jorden. Den voksne opfordrer børnene til at putte skraldet i lommen til gruppen kommer tilbage til Bella Luna, så det kan blive smidt i skraldespanden. Gruppen taler om, hvad der kan ske når der ligger affald i naturen. Næste gang gruppen skal på tur, siger et barn til den voksne: ”Husk at tage en pose med til hvis nu vi finder noget skrald. Vi skal jo passe godt på naturen.”

Hvert år flytter både vuggestue og børnehave tre dage til Boserupgård i Boserup skov. Mens børnehavebørnene bruger deres kræfter på at gå på lange ture i skoven, nyder vuggestuebørnene naturens æstetik og anderledes sanseindtryk. De voksne følger børnenes perspektiv og undersøger smådyr og den ujævne skovbund med stort mod og nysgerrighed. Selvom omgivelserne er nye, holdes der fast i rutinerne omkring spisning og middagslur, og i løbet af de tre dage udvikler børnene nye og værdifulde kompetencer. På den sidste dag vil et par af børnehavens ældste børn gerne prøve at køre tur med de mindste vuggestuebørn i deres barnevogne. De voksne i både børnehave og vuggestue griber børnenes initiativ, og de store børn

går med de mindste børn og deres voksne på tur. Den sidste dag i skoven inviteres forældre og søskende til at komme ud i skoven med madkurv og afslutte dagene med en fest.

Dagene på Boserupgård styrker ikke kun det enkelte barns personlige, motoriske og sproglige udvikling, men bidrager til en kultur, hvor fællesskabet mellem voksne og børn på tværs af vuggestue og børnehave styrkes, og med festen den sidste dag styrkes også båndet mellem Bella Luna og hjemmet. Oplevelserne i naturen arbejder vi videre med i de kommende uger fx på værkstederne, hvor børnene gennem æstetiske læreprocesser formidler indtrykkene fra skoven til malerier og skulpturer.

I 2022-2023 har hele område Midtvest fokus på Bæredygtighed i børnehøjde. Hos os bliver det med fokus på vand som ressource, vind som energikilde, affaldssortering og skraldekunst. De enkelte stuer vælger emne som passer til børnenes alder.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Når et menneske bliver overvældet af følelser, kan æstetisk virksomhed være en måde at bearbejde følelserne på, så de eventuelt kan formidles til andre på tværs af tid og sted. Børn mestrer dette før de har et egentligt talesprog, fx når madvognen kører ind ad døren i vuggestuen og alle børnene begejstret trommer i bordet og jublende ser på hinanden. Gennem det kropslige og højlydte udtryk for sin egen begejstring, kan barnet spejle følelsen i de andre børns deltagelse i koncerten, og dermed opstår der et fællesskab om at glæde sig til maden.

I Bella Luna bruges de æstetiske læreprocesser bevidst til at styrke børnenes kendskab til både gamle og nyere traditioner som jul, fastelavn, påske og halloween, hvor der pyntes op med børnenes pynt fra værkstedet og spises traditionel mad, som børnene har været med til at lave i køkkenet. Hele huset mødes til stor samling i alrummet, hvor fællesskabet styrkes ved at synge, danse og måske opføre et lille teaterstykke, der passer til traditionen. Gennem disse aktiviteter dannes børnene ikke kun til livet i Bella Luna, men til at være aktive deltagere i samfundet.

Hvert år i december inviteres alle børn med deres familier til Luciaoptog i Bella Luna. Hele børnehaven har i flere uger øvet julesange, den ældste gruppe børn har gennem forberedelserne til Luciaoptøget lært meget om at regulere og tilpasse sig for det fælles bedste skyld. De har tegnet deres forventninger til Luciaoptøget, der er blevet trukket lod om, hvem der skal være Luciabrud, og de har øvet sig i at gå i en samlet gruppe mens de synger. Børnehavens mellemgruppe inviteres også til at gå med i optøget, så de kan prøve det af, inden det året efter er dem, der skal gå forrest, mens alle andre kigger på.

At udtrykke sig æstetisk kan også bruges af den enkelte eller hele børnegruppen til at bearbejde oplevelser, der har gjort stort indtryk. Vuggestuens ældste børn havde en dag været på tur i ladcyklerne til domkirken, hvor de voksne havde sat ord på hvor kæmpestor den var, at den nåede helt op til skyerne og at alle Danmarks gamle konger og dronninger lå begravet derinde. Samme eftermiddag fik et af børnene, der havde været med på turen, lov til at gå over i børnehaven og lege. Her fandt barnet børnehavens magneter, som er gode at bygge med, og sad længe og byggede en kæmpe bygning, som barnet fortalte var domkirken.

Oplevelsen af den overvældende bygning på dagens tur, blev bearbejdet gennem byggeriet med magneterne, hvor barnet fik en oplevelse af selv at kunne konstruere noget stort, der kunne imponere andre.

Ved at lære mange forskellige måder at udtrykke sig på, får barnet større kendskab både til sig selv og dets omgivelser. Det dannes til at møde andre kulturer med nysgerrighed, og udvikler forståelse for forskelligheder. Dette styrker både den alsidige personlige udvikling og de sociale kompetencer.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Bella Luna arbejder vi løbende med at udvikle vores evalueringskultur. En kultur som står på to ben i forhold til udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer og udvikling af medarbejdernes pædagogiske læringsfællesskaber. Vi arbejder med en daglig evaluering og justering her og nu – via fælles refleksion og vurdering af hvad har vi set fungerer og hvor er der brug for at gøre noget andet for at lykkes bedre – baseret på tegn og udtryk, som vi får fra børnene og hinanden.

Vi har det sidste år haft fokus på at udvikle vores eget evalueringsredskab som vi kalder for Skema til handling og evaluering. Formålet har været at få et redskab som er simpelt, let tilgængeligt og som giver mening i fht. vores praksis og som metode giver anledning til mere dybdegående vurdering af konkrete indsatser

eller fokus med udgangspunkt i et eller flere mål fra de tolv læringsgrundlag og læreplanstemaerne vi har sat for en aktivitet, gruppe eller undersøgelse.

Vores evalueringskultur skal tage afsæt i børneperspektivet, da det er børnenes liv vi forvalter og derfor er indhentning af dokumentation alt fra børnenes tegninger, citater, dialoger med børnene, billeder, film, ting de har samle og fortællinger fra forældre om hvordan børnene forvalter og omsætter det de oplever og lærer i Bella Luna derhjemme.

Vi arbejder med evaluering på flere niveauer, det kan være en stue som har et specifikt fokus for hele gruppen, det kan være noget særligt for en mindre gruppe børn eller i fht. et fælles projekt i hele huset.

At være nysgerrig og eksperimenterende er grundelementer i vores tilgang.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi evaluerer løbende via Skema til handling og evaluering med en systematik som sikre, at vi kommer rundt omkring samtlige læringsgrundlag og læreplanstemaer. Vi har i personalegruppen gennem det sidste halvandet år haft stort opmærksomhed på at få fælles ejerskab til læringsgrundlagene og læreplanen, fremadrettet skal vi nu bruge tid på at udvikle en stærk og meningsfyldt evalueringskultur.

På de fælles udviklingsmøder vil evaluering blive et fast punkt hvor vi samler op og sætter nye mål for den kommende tids fokus i forhold til evaluering af praksis. Vi vil komme til at arbejde såvel gruppevis som på tværs af afdelinger for at få sat så mange perspektiver i spil som muligt. Sideløbende vil der også være arbejde med evaluering og udvikling på stuemøder og pædagogisk udviklingstid.

Koblingen mellem den daglige evaluering og evalueringen af læreplanen vil hænges sammen da de ting vi bringer ind i evaluering via skema til handling og læring også kommer til at bygge på oplevelser og erfaringer fra dagligdagen og ikke mindst børnenes aftryk.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC